

Hukukî Bilgiler Mecmuası

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ

Paris Hukuk Fakültesi Doktörü

AVUKAT

GAD FRANKO MİLÂSLI

Adres : Galata, Bahtiyar han — Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon: 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonmanı posta ücretiyle beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRİ ZELLİÇ VE MAHDUMU BASİMEVİ

1939

- 8 30/3/94 B. Şevket Mehmet Ali Bilgisin, *Ankara Hukuk Fakültesi Profesörlerinden*.
Ticari ve sınai hukukun tekâmülü ve istikbali.
- 9 13/8/94 B. Krozat, *İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörlerinden*,
Zamanımızda Devlet telâkkilerinin bazı görünüş tarzları.
- 10 27/4/94 B. Sittik Sami Onar, *İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörlerinden*,
(Müessese nazariyesi ve bu nazariyenin bazı Türk idare müesseselerinin
doğuşuna ve inkişafına tatbiki.)

Borçlunun müracaatı üzerine iflâs kararını mutlak surette vermek mecburiyeti var mıdır?

İcra ve iflâs kanununun 178inci maddesinin birinci fıkrası şu şekilde tedvin olunmuştur:

«Borçlu aciz halinde bulunduğunu bildirerek salâhiyetli mahkemenin iflâsını isteyebilir.»

Aynı maddenin 2inci fıkrası borçlunun iflâs istemek mecburiyetinde bulunduğu hali tesbit etmektedir. Biz bu kısa yazımızla birinci fıkranın mahiyetini, ve nasıl olması icabettiğini anlamağa ve anlatmağa çalışacağız.

Bu husustaki naciז kanaatımı tesbit etmeden evvel İcra ve İflâs profesörü sayın Bay Mustafa Reşit Belgesay'ın mutalâası üzerinde durmak faideli olacaktır. Sayın Profesöre göre: borçlu aciz beyan edince derhal, hiç bir merasime hacet olmaksızın iflâs kararı verilir. Aciz beyan etmiş olan borçlunun hakikaten beyan ettiği vaziyette olduğunu tahkik ve isbat etmesi lâzım gelmez, alacaklılara da tebliğat icab etmez — Mustafa Reşit Belgesay'ın iflâs kanunu şerhi, sahife: 34—

İflâsların bir cemiyet bünyesinde oynadığı rol ve yaptığı tesirler çok mühimdir. Bu sebeple icra ve iflâs kanunu bu mevzuu ehemmiyetli surette kontrol ve tanzim etmektedir. Bu nizam manzumesi içerisinde alacaklıların alâkasına azamî derecede değer vermek mec-

huriyetindeyiz. Esasen böyle olduğu içindir ki bizzat sayın Profesör de: iflâs; müflisın bütün alacaklılarını bir tek grup halinde toplar diyor. Bu grubun teşekkülünü iflâsın ilânından sonra değil iflâsa karar verilmenin tekemmülü sadedinde de telâkki etmek lâzımdır. Zira iflâsını talep eden borçlunun her hangi bir kimseyi veya kimseleri kasden zarardide etmek için de böyle bir talepte bulunmuş olup olmadığı keyfiyeti de tetkike şayan bir mesele olarak iddia edilebilir veya numayan olabilir. Hâdiseyi bir misalle canlandıralım: Piyasaca muteber addedilen bir tüccar iflâs talebine tekaddüm eden günlerde bir tacirle mühim bir muamele yapmağa taliptir. Diğer taraf da muhatabının itibarını göz önünde bulundurarak akdi tekemmül ettirmiştir. Halbuki talip tüccar hena niyetlidir ve hatta muhatabını kasden izrar eylemek gayesini gütmektedir. Bu sebepledir ki akdin icrasından bir müddet sonra iflâsını istiyor ve ondan evvel de servetini ketm ve ihfa için icabeden bütün tedbirleri de almış ve hatta ihtimalki bir takım muvazaalı alacaklılarla dahi mutabık kalmıştır.

Hâkim borçlunun bizzat tarafından vaki iflâs talebinde bu gibi ihtimalleri incelemeyecek midir ve yahut da hasıl edeceği şüphe üzerine olsun vaziyeti tetkik etmiyecek midir?

Sayın Profesöre göre hayır. Kanaatımıza göre ise Hâkim tek mil bu hallerde tetkik vazifesile mükelleftir. Çünkü:

- a) İflâslar yalnız alacaklıların değil, hatta âmmenin emniyet ve menfaatını alâkadar eden iktisadi mühim bir hâdisedir.
- b) İflâsın, borçlunun muvazza yapmasına veya hüsnü niyet kaidelelerine aykırı hareket eylemesine hiç bir suretle müsaade edebilen bir müessese haline getirilmesine müsaade etmemelidir.
- c) Esasen tetkikimize mevzu olan fıkrada da borçlunun aciz halinde bulunduğunu bildirmesinin bir unsur olarak tesbit edildiğini görmekteyiz. Her ifadenin kanaat verici bir tarzda tevsikini isteyebilmek tabii bir esastır. Bu ifadeler Hâkim huzurunda sudur edince bu husus daha kat'i bir mana ve mahiyet arzeder.

Fikrimize göre icra ve iflâs kanununun 178inci maddesinin sözü

geçen fıkrasını telâkki ettiğimiz mânada anlamak icabeder. Fıkrayı bu yolda imâl etmek kabil olmadığı takdirde icra ve iflâs kanununun tadilâtı hasebile bu hususu göz önünde bulundurarak ona göre hareket eylemek gerektir.

Avukat

Dr. Münip Hayri Ürgüblü

MAHKEME İÇTİHATLARI

JURISPRUDENCE

Temyiz Mahkemesi 2inci Hukuk Dairesi

Esas No. 1330 Karar No. 3474,— Tarih 9/10/939

Beyoğlu 4üncü Sulh Hukuk Hâkimliği; No. 203, Tarih: 10/3/937

(M: Cemallettin; M. A: Husniye)

Hissei İştirak hakkında

Dava: Boşanmış karısı müddealeyhanın velâyetine tevdi edilen çocuk için ayda on beş lira nafaka takdir edilmiş ise de malî vaziyetinde tebeddül olduğundan bahsile mukadder nafakanın tenziline hükûm verilmesi istenilmiştir.

Karar: Davacının vaziyetinde tebeddül hasıl olduğu tahakkuk etmiş olmasına mebni küçük için evvelce mukadder on beş lira nafakanın 13 liraya tenziline hükûm verilmiştir.

Temyiz eden: Hüsniye vekili Sabri Ersen.

Temyiz kararı: Temyiz talebinin müddeti içinde vukubulduğu Bözölüp kabulü ittifakla kararlaştırıldıktan ve dosyadaki evrak okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü.